

OŚRODEK RZECZOZNAWSTWA OEIT PRZESZŁOŚĆ, TERAŹNIEJSZOŚĆ, PRZYSZŁOŚĆ

Prezentujemy kolejny artykuł z okazji 65-lecia Izby Rzecznawstwa SEP w kontekście jej działalności związanej z Oddziałem EIT SEP. W artykule scharakteryzowano działalność Ośrodka Rzecznawstwa Oddziału i rozwój na różnych etapach wraz z przedstawieniem osób tworzących Ośrodek Rzecznawstwa.

W 1959 r. Zarząd Główny SEP podjął decyzję o utworzeniu Izby Rzecznawców SEP. Od tego czasu w różnych Oddziałach SEP powstawały zespoły rzeczoznawców. W 1964 r. powstał taki zespół w Warszawie. W późniejszych latach zespoły zmieniły nazwę na grupy terenowe, a później na ośrodki rzeczoznawstwa. Centrala Izby znajdowała się w Warszawie. Dyrektorami Izby byli kolejno: Bogusław Wdowiak, Witold Werner i Tadeusz Markowski. Potem Izbą kierowali koledzy z naszego Oddziału: Jan Bolesław Grzybowski, Jerzy Rumianek i Witold Tadeusz Kucharski.

Oprócz podziału terenowego Izby, była ona podzielona na działy specjalistyczne. Początkowo tych działów było 11. Działów specjalistycznych związanych z oddziałem EIT było 5. Były to:

 Automatyka, Telemechanika i Sygnalizacja,

 Elektroakustyka i Akustyka,

 Radiologia i Elektronika Przemysłowa,

 Radiotechnika i Telewizja,

 Teletechnika.

Po pewnym czasie doszły jeszcze dwa działy:

 Maszyny i Systemy Cyfrowe,

 oraz Energoelektronika.

Centrala IR SEP miała za zadanie opiniowanie dużych zleceń pod względem merytorycznym i finansowym. Rzecznawcy prowadzący przedstawiali składy zespołów wykonawczych, weryfikatorów i kosztorysy. Kierownicy działów specjalistycznych wnioskowali o przyjęcie zlecenia lub modyfikacje zespołów lub kosztorysów, albo odrzucenie zlecenia. Taka procedura była uciążliwa dla ośrodków spoza Warszawy, gdyż przedłużały się procedury zatwierdzania.

W 1993 r. ZG SEP podjął decyzję o zmianie tych procedur i przekazanie kompetencji do ośrodków rzeczoznawstwa w poszczególnych oddziałach SEP. Rolą centrali Izby została pomoc ośrodkom, np. przy wyborze weryfikatorów. W 1999 roku ZG SEP w miejsce centrali powołał Radę IR SEP,

która wypełnia swoje zadania do dziś, oraz Komisję Kwalifikacyjną.

W Warszawie powstał ośrodek rzeczoznawstwa służący najpierw dwóm oddziałom (Warszawskiemu oraz EIT), a następnie pięciu oddziałom (dołączyły oddziały ostrołęcki, płocki i siedlecki). Takie rozwiązanie pozwoliło na podejmowanie się ekspertyz we wszystkich działach IR SEP: i silnoprądowych oraz słaboprądowych. Pierwsze lata pracy ośrodka charakteryzowała duża dynamika rozwoju i rosnąca liczba zleceń. Wykonywane były zlecenia o dużej wartości, jak np. dla Przemysłowego Instytutu Telekomunikacyjnego, a podejmowane były również próby nawiązywania współpracy międzynarodowej. Pod koniec ostatniej dekady zeszłego wieku nastąpił kryzys, ośrodek miał trudności finansowe, które skutkowały znacznymi problemami w pozyskiwaniu zleceń. Rada Ośrodka zdecydowała wówczas na zorganizowanie konkursu na Dyrektora Ośrodka. Konkurs ten wygrał kol. Wacław Tomasiak.

Nowy Dyrektor przedstawił Radzie Ośrodka plan pokonania tego kryzysu. Z jednej strony zaproponował optymalizację kosztów, a z drugiej strony dynamiczną akwizycję zleceń. Polegała ona na poszukiwaniu dużych klientów i podpisywaniu z nimi kompleksowych umów o współpracy (np. z Polskimi Sieciami Energetycznymi). Rozszerzano także współpracę międzynarodową, jak np.: doradztwo w Kosowie wspólnie z firmą austriacką lub projekt realizowany w Indiach wraz z partnerami włoskimi. Perspektywicznym kierunkiem był też udział w projektach finansowanych przez UE. Pierwszym takim projektem była realizacja cyklu szkoleń dla osób z niewielkich miejscowości, którzy w przyszłości mogli pracować jako elektrycy wiejscy.

W rezultacie rozbieżności pomiędzy ZG SEP a ZO EIT w ocenie sytuacji i sposobu dalszego działania, ZG SEP w grudniu 2006 r. przejął zarządzanie Ośrodkiem Rzeczoznawstwa w Warszawie. Bez poinformowania Rady Ośrodka, prezes SEP powiadomił prezesa oddziału EIT o konieczności zawieszenia w czynnościach służbowych dyrektora Ośrodka i to był początek końca prosperity Ośrodka. W 2007 r. ZG SEP przekazał Ośrodek do Oddziału Warszawskiego SEP. Delegowani przez OEIT członkowie Rady Ośrodka wycofali się z prac Rady i nasz oddział przestał mieć wpływ na pracę Ośrodka. Po kilku dalszych decyzjach ZG SEP, wspólny ośrodek kilku oddziałów przestał istnieć.

W efekcie działalność rzeczoznawczą w naszym oddziale wzięło na siebie biuro oddziału. Przychodzące zlecenia realizowano poprzez nawiązywanie osobistych kontaktów ze specjalistami z danych dziedzin elektryki. Zorganizowano także konkurs na stanowisko dyrektora Ośrodka, ale nie przyniósł on zadawalających wyników. Do tej pory działalność rzeczoznawcza jest obsługiwana przez biuro. Zasługą dyrektora Biura, pani Jolanty Kapuścińskiej, działalność rzeczoznawcza jest prowadzona sprawnie. Natomiast rozwój rzeczoznawstwa w oddziale zależy od zaangażowania osoby, która mogłaby pokierować Ośrodkiem.

Ostatnie lata nie dawały zadawalających wyników ekonomicznych, które znacząco wpływałyby na stan finansowy oddziału. Od roku 2018 (przed pandemią) liczba zleceń spadała, dając dochody na poziomie kilkudziesięciu do niewiele ponad 100 000 zł. Na pewno okres pandemii odbił się wyraźnie na wynikach finansowych. Odbudowanie pozycji i zdobycie klientów jest obecnie najważniejszym zadaniem oddziału. Nie sprzyjają temu także obecne perturbacje polityczne, które w znacznej mierze oddziałują na decyzje urzędnicze i prawodawstwo. Oczekiwanie na decyzje w sprawie przyznania uprawnień eksperckich ze zwyczajowych dwóch miesięcy rozciągają się na ponad rok. Zmiana ustaw związanych z działalnością rzeczoznawców wymaga silnych działań związanych z interpretacją przepisów, w celu sprecyzowania zapisów. Działalność

rzeczoznawców SEP napotyka ograniczenia szczególnie od początku lat dziewięćdziesiątych (niekorzystna sytuacja trwa nadal), kiedy to pojawiło się wiele małych podmiotów gospodarczych konkurujących z rzeczoznawcami SEP nie tyle jakością opracowań, co ich ceną.

Biorąc pod uwagę, że działalność rzeczoznawcza może stanowić ważną pozycję w budżecie OEIT SEP, warto zaangażować większą liczbę członków w tę działalność oraz dokonać nowych rozwiązań organizacyjnych, aby zapewnić zwiększoną efektywność finansową. Ośrodek rzeczoznawstwa Oddziału OEIT SEP oferuje szeroki zakres doradztwa i usług z obszaru elektroniki, informatyki i telekomunikacji. Ośrodek wydaje "Certyfikaty Innowacyjności SEP" oraz "Rekomendacje SEP", które dotyczą zarówno firm, jak i wyrobów oraz usług. Działalność Ośrodka to m. in.:

- Audyty, ekspertyzy i opinie;
- Szkolenia komputerowe (w tym z ECDL - Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych);
- Ekspertyzy dotyczące wyceny aparatury przeznaczonej do leasingu, złomowania lub użyczenia;
- Ekspertyzy dotyczące ustalenia przyczyn powstania szkód;
- Oceny techniczne ofert składanych do przetargów;
- Inne prace z zakresu elektryki.

Wszystkie prace są wykonywane przez uprawnionych rzeczoznawców SEP lub współpracujących wybitnych specjalistów z danej dziedziny. Ośrodek przy Oddziale EIT SEP jedyne, branżowe oddziału w historii Stowarzyszenia Elektryków Polskich, skupia się głównie na słaboprądowych obszarach elektryki. Obecnie zarówno silnoprądowy, jak i słaboprądowy obszar działalności SEP całkowicie się pokrywają. Jeden i drugi nie może bez siebie istnieć w nowoczesnej gospodarce. Postępująca cyfryzacja, potrzeba modernizacji telekomunikacji i wszechobecna elektronika są atutami nowoczesnego państwa. Na tym gruncie budowany jest dobrobyt i siła społeczeństwa. Przyszłość stanowią obecni uczniowie i studenci, którzy wkraczają w dorosłe życie i będą tworzyć dochód narodowy brutto. Ośrodek rzeczoznawstwa obecnie stara się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom tych młodych ludzi. Przekierowanie ich energii w nawale obecnych informacji na doskonalenie i produktywnie wykorzystywanie wiedzy jest również jednym z podstawowych celów ekspertów związanych z rzeczoznawstwem. Takich młodych ludzi znajdujemy m.in. w Zespole Szkół Łączności w Warszawie, na Politechnice Warszawskiej i na Wojskowej Akademii Technicznej. Przed nami kolejne wyzwanie związane z technikami wykorzystywanymi w kosmosie. Tu należy skierować wysiłki na rozwój zakresu uprawnień rzeczoznawców związanych z tym kierunkiem. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, Dyscyplina naukowa/artystyczna: automatyka, elektronika, elektrotechnika została rozszerzona o technologie kosmiczne i obecnie to automatyka, elektronika, elektrotechnika i technologie kosmiczne. Rzeczoznawstwo nie będzie dotyczyć wyłącznie prac w kosmosie, ponieważ obecnie zdecydowana większość elektryki i elektroniki powstaje na Ziemi, a systemy cyfrowe i telekomunikacji są wszechobecne. Pierwszej emisji i odbioru fal elektromagnetycznych (w zakresie fal radiowych) dokonał Heinrich Hertz w

roku 1886. I wtedy praktycznie wysłaliśmy pierwszą informację o swoim istnieniu w kosmos. Minęło zaledwie 138 lat, a fizyka i z nią elektryka, elektronika, informatyka oraz telekomunikacja, rozwijają się obecnie w zawrotnym tempie. Ulegają one również awariom, mają wpływ na otoczenie, w tym na nas i nasze zdrowie, dlatego Oddział obecnie dąży do tego, aby nie spocząć w wysiłkach, rozwijania i oferowania specjalistycznych ekspertyz dla szerokiego grona odbiorców.

opracowanie: dr inż. Wojciech Stęplewski, Jolanta Kapuścińska

Literatura:

- 70 lat Oddziału Elektroniki, Informatyki Telekomunikacji SEP, praca zbiorowa, Warszawa 2022.
- Stowarzyszenie Elektryków Polskich, portal internetowy, 2024 [sep.com.pl]
- Oddział Elektroniki, Informatyki Telekomunikacji SEP, portal internetowy, 2024 [www.oeit.sep.org.pl]
- III Sympozjum Historia Elektryki, Wrocław, 16-17 listopada 2017.